

[Finansministeren.]

der ved udarbejdelsen af nærværende lovforslag er udvist tilbageholdenhed med hensyn til såvel normering af nye tjenestemandstillinger som opnormering af eksisterende stillinger. Som det vil være det høje ting bekendt, skal spørgsmålet om ansættelsesvilkårene for det i staten fremtidig ansatte personale i øvrigt optages til overvejelse i et udvalg i den kommende tid, hvilket yderligere taler for i videst muligt omfang at undgå en forøgelse i år af antallet af de ved klassificeringsloven normerede tjenestemandstillinger.

I overensstemmelse hermed er forslag om oprettelse af nye tjenestemandstillinger i det store og hele kun medtaget, hvor det drejer sig om normering af stillinger til allerede ansatte aspiranter, der inden 1. april 1960 opfylder betingelserne for tjenestemandsansættelse, eller hvor udviklingen siden afslutningen af lønningskommissionen har gjort dette absolut nødvendigt. Som eksempel på dette sidste skal jeg nævne oprettelse af en række professorater ved de højere læreanstalter samt overtagelsen af politikorpset på Færøerne. Det kan også nævnes, at antallet af militære tjenestemandstillinger kun er foreslået forhøjet med i alt 7.

Oprykninger af tjenestemandstillinger til højere lønningsklasse er kun medtaget, hvor det under behandlingen i pågældende folketingsudvalg af de nye lønningslove er forudsat, at der på den kommende normeringslov kunne ske ændring af placeringen for visse stillinger eller stillingsgrupper, eller hvor der siden lønningskommissionens afslutning har fundet en særlig udvikling sted, der har medført en væsentlig ændring i pågældende stillings arbejdsområde og karakter.

I øvrigt skal jeg med hensyn til lovforslagets enkelte bestemmelser tillade mig at henvise til de forslaget ledsagende bemærkninger.

Ligesom de tidligere år har samtlige fra de forskellige ministerier indkomne forslag været forelagt lønningsrådet, og det foreliggende lovforslag er i overensstemmelse med rådets udtalelser over for finansministeriet.

Merudgiften ved lovforslaget vil — beregnet på sædvanlig måde — for det kommende

finansår andrage ca. 1 mill. kr., hvoraf ca. 500 000 kr. falder på undervisningsministeriets budget og navnlig hidrører fra oprettelse af professorater ved de højere læreanstalter, nye overlægestillinger m. v. Overtagelsen af politikorpset på Færøerne medfører en udgift på ca. 200 000 kr.

De i ændringsforslag til lønningsloven indeholdte bestemmelser, der alle er tiltrådt af lønningsrådet, er dels af redaktionel karakter, dels af lønnings- og pensionsteknisk art i forbindelse med overgangen til det nye lønsystem. Endvidere foreslås efter indstilling fra det af mig under 19. september 1958 nedsatte tjenestetidsudvalg den for visse tjenestemandsgupper gældende ordning, hvorefter der ydes bestillingstillæg for nattjeneste, ophævet og erstattet med ydelse af nattillæg efter de almindelige regler.

Jeg vil gerne anbefale begge lovforslag til en hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Jeg skal endvidere tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om pensioner, der er fastsat i henhold til de før 1. april 1958 gældende lønnings- og pensionslove.*

Gennemførelsen af lønningsloven af 7. juni 1958 har nødvendiggjort en ændring i de regler, hvorefter pension udbetales til pensionister, der har opnået pension efter de tidligere tjenestemandsløve. For disse pensionister blev der ved overgangsbestemmelsen i § 122 i lønningsloven truffet den foreløbige ordning, at de pågældende i indeværende finansår får beregnet pensionen efter de hidtil gældende regler.

Overensstemmende med forudsætningerne ved lønningslovens gennemførelse har der været nedsat et udvalg til at overveje og fremsætte forslag til nyordning af de pågældende pensionisters pensionsmæssige stilling. Udvalget bestod foruden af tjenestemænd fra finansministeriet af repræsentanter for hvert af de i folketingets finansudvalg repræsenterede politiske partier tillige med repræsentanter for de 4 centralorganisationer og 3 repræsentanter for pensionistforeningerne.

Dette udvalg, som blev nedsat 15. oktober 1958, har for nogle dage siden afgivet en enstemmig betænkning, der indeholder for-

[Finansministeren.]

slag til en nyordning af de pågældende pensionisters forhold og et i forbindelse hermed udarbejdet udkast til et lovforslag.

Da jeg har kunnet tiltræde udvalgets indstilling, fremsætter jeg hermed over for det høje ting lovforslag overensstemmende med det af udvalget foreslåede.

Baggrunden for revisionen af pensionsforholdene for pensionister efter de tidligere tjenestemandsløve er den ændring af pensionssystemet for de nuværende tjenestemænd, som blev gennemført ved lønningensloven. Den ny pensionsordning har medført, at tjenestemandspensioner i modsætning til tidligere kan kombineres med folkepensionens mindstebeløb. Ved nyordningen er der endvidere opnået et mere passende forhold end hidtil mellem løn og samlet efterløn, ligesom man i højere grad end efter den hidtidige ordning har gradueret tjenestemandspensionen efter pensionsalderen. Nyordningen har i forhold til den tidligere ordning medført nedgang i pensionsstørrelsen såvel for egenpensioner som for enkepensioner, når bortses fra slutpensionerne i de højere lønklasser, hvor reduktionen opvejes af lønforbedringerne.

Det samlede antal statspensionister, der oppebærer pension efter de ældre regler, andrager ca. 27 000, hvortil kommer pensionisterne fra folkeskolen, der udgør ca. 5 000, samt et mindre antal pensionister fra folkekirken.

De beregninger, der er foretaget under udvalgets arbejde, viser, at en omregning af de tilståede statspensioner efter reglerne i den ny lønningenslov ville medføre en reduktion af de årlige pensionsudgifter med ca. 25 mill. kr. Derimod ville en tilsvarende omregning af pensionerne inden for folkeskolen ikke i nævneværdig grad reducere udgifterne til disse pensioner som følge af de lønstigninger, den ny lærerlønningenslov medførte.

Den besparelse i pensionsudgifterne på 25 mill. kr., der ville opnås ved en omregning, måtte imidlertid reduceres med den årlige udgift til folkepensionens mindstebeløb. Denne udgift anslås til at ville udgøre ca. 15 mill. kr., således at den samlede årlige besparelse ved en omregning ville andrage omkring 10 mill. kr.

Den nedsættelse af pensionerne, som i

vid udstrækning ville blive resultatet af en individuel omregning efter den ny lovs regler, ville navnlig få betydning for enkepensioner og for egenpensionsydelse for tjenestemænd, der er afgået fra tjenesten på grund af svagelighed på et tidligt alderstrin. Nedsættelsen ville også omfatte en del pensionister, der efter de hidtidige regler oppebærer reguleringstillæg som ikkeforsørgere og lavestlønnet samgifte.

Der har i udvalget været enighed om, at man så vidt muligt bør undgå at gøre indgreb i størrelsen af allerede tilståede pensionsbeløb, og at det på den anden side ikke er forsvarligt væsentligt at forøge de samlede pensionsudgifter.

Man er derfor i udvalget meget tilbage for at foreslå en individuel omregning til den ny lovs pensionsniveau, også fordi en sådan omregning ville medføre store praktiske vanskeligheder ikke mindst som følge af den radikale omlægning af lønssystemet, som blev gennemført ved lønningensloven.

Udvalget har herefter foreslået en ordning, hvorefter de efter de ældre love fastsatte pensioner inklusive tillæggene efter de hidtidige regler fremtidig udbetales som bruttopensionsbeløb. Man kommer herved uden om de praktiske vanskeligheder, der ville opstå ved en omregning, og opnår samtidig, at der i intet tilfælde sker nedsættelse af de hidtil udbetalte pensionsbeløb. Jeg kan helt slutte mig til de af udvalget i denne henseende anførte synspunkter og tiltræde udvalgets forslag.

Udvalget foreslår endvidere, at pensionerne fremtidig reguleres efter reglerne i den ny lønningenslov. Man har overvejet, på hvilket grundlag en sådan regulering bør foretages, idet en del kunne tale for, at de tidligere fastsatte pensioner blev reguleret med samme portionsstørrelser som pensioner fra tilsvarende stillinger efter den ny lov. Dette ville for hovedparten af de ældre pensionister medføre en dårligere stilling i henseende til reguleringstillægsordningen end en regulering i forhold til bruttopensionsbeløbene. Udvalget er gået ind for den gunstigere reguleringstillægsberegning, og hertil har jeg ment at kunne slutte mig, selv om en sådan regulering bliver 300 000 kr. dyrere pr. dyrtidstillægsportion end en regulering i forhold til den ny lovs pensioner.

[Finansministeren.]

Overensstemmende med forudsætningerne ved lønningslovens gennemførelse har udvalget tilstræbt en ordning, hvorefter pensionisterne efter de tidligere tjenestemandsløve får samme adgang som andre til folkepensionens mindstebeløb. Da pensionerne efter de ældre regler i det overvejende antal tilfælde er højere end pensionerne efter den ny lov, har man dog ikke ment at kunne gå ind for en ordning, hvorefter pensionisterne får adgang til i alle tilfælde uden nogen begrænsning at supplere pensionerne med mindstebeløbet.

For at afpasse de pågældendes samlede efterlønmæssige status efter forholdene for pensionister fra tilsvarende stillinger efter den ny lønningsslov har man foreslået, at der for de pensionister, i hvis bruttopension der efter de ældre regler er indregnet reguleringstillæg som for forsørgere, foretages et skalamæssigt fradrag i tjenestemandspensionen fra det tidspunkt, da de pågældende opfylder betingelserne for at oppebære mindstebeløbet. Fradraget, der er forskelligt for egenpensioner og enkepensioner, er udarbejdet således, at det ud fra en gennemsnitsbetragtning svarer til forskellen mellem den samlede alderspension efter de ældre regler og den tilsvarende pension efter den ny lov. For egenpensioner, hvis grundbeløb udgør 8 500 kr. og derover, sker der intet fradrag. Tilsvarende gælder for enkepensioner, hvis grundbeløb udgør 3 000 kr. og derover.

Den foreslåede fradragsskala medfører, at egenpensionister med en grundpension under 2 400 kr. og enkepensionister med en grundpension under 2 300 kr. ikke med det nuværende mindstebeløb vil kunne opnå nogen forhøjelse af den samlede pensionsindtægt.

Det må imidlertid herved tages i betragtning, at disse pensionister normalt vil oppebære indtægtsbestemt folkepension, og at det foreslåede fradrag i tjenestemandspensionen kun kommer til anvendelse i de tilfælde, hvor pensionisten efter folkeforsikringslovens regler alene har adgang til at oppebære mindstebeløbet, idet man ikke har tilsigtet nogen begrænsning i pensionisternes adgang til at supplere tjenestemandspensionen med indtægtsbestemt folkepension.

Der er foreslået optaget en bestemmelse om, at det nævnte fradrag i tjenestemandspensionen lades ude af betragtning ved beregning af indtægtsbestemt folkepension. Denne bestemmelse skyldes folkeforsikringslovens fradragregler, der i visse tilfælde, uden den foreslåede bestemmelse, kunne medføre, at en tjenestemandspension — efter at fradrag er foretaget — ved suppleret med indtægtsbestemt folkepension ville udbringe et større beløb end tjenestemandspensionen suppleret med folkepensionens mindstebeløb efter de foreslåede regler. Efter forslaget foretages fradrag kun i det omfang, hvori pensionisten eller den eventuelle ægtefælle til enhver tid har krav på at få udbetalt mindstebeløbet.

For de pensionister, der efter de ældre regler oppebærer reguleringstillæg som ikkeforsørgere og lavestlønnede samgifte, har udvalget ment som en forsvarlig gennemsnitsordning at kunne foreslå, at der gives de pågældende adgang til at oppebære folkepensionens mindstebeløb, uden at der samtidig foretages fradrag i tjenestemandspensionen.

Det bemærkes i denne forbindelse, at det ikke ville virke hensigtsmæssigt at yde et generelt tillæg til de pågældende fra et tidligere tidspunkt end folkepensionsalderens opnåelse, idet der kan påvises adskillige tilfælde, hvor pensionerne selv med de reducerede tillæg er højere end efter den nye lovs regler.

Efter min opfattelse vil man ved en ordning som den foreslåede opnå, at den samlede efterlønmæssige status for pensionisterne efter de ældre regler på tilfredsstillende måde afpasses efter forholdene for de fremtidige pensionister, og jeg kan derfor også på dette punkt tiltræde udvalgets forslag.

Uanset at forholdene for folkeskolens pensionister stiller sig noget anderledes end for statspensionisterne, navnlig som følge af den betydelige forskel mellem de ældre og de ved den ny lærerlønningslov fastsatte lønninger, har udvalget fundet det naturligt, at de foreslåede retningslinjer for nyordningen også finder anvendelse inden for folkeskolen.

Tilsvarende gælder for pensionister i folkekirken og for pensioner, der er beregnet efter de tidligere civilarbejderlove.

[Finansministeren.]

Økonomisk vil lovforslagets gennemførelse betyde, at udgifterne til folkepensionens mindstebeløb vil blive forøget med ca. 15 mill. kr. årlig. Heraf kommer ca. 11 mill. kr. årlig til afkortning i de hidtidige pensionsudgifter, således at forslaget medfører en øjeblikkelig merudgift på ca. 4 mill. kr. årlig. Trods denne ikke helt uvæsentlige merudgift mener jeg i det hele at kunne tiltræde udvalgets forslag.

Jeg skal derfor anbefale det foreliggende lovforslag til velvillig behandling i det høje ting.

Punkt 2 på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1998, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 447).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Carl Petersen): Jeg kan på et flertals vegne, bestående af de 3 regeringspartier og partiet venstre, anbefale lovforslaget til uændret vedtagelse. Drøftelserne i udvalget har i det væsentlige drejet sig om de spørgsmål, der blev rejst ved lovforslagets første behandling, spørgsmål, som alle er til behandling i den kommission, der blev nedsat om sagen for et par år siden. Der har derfor været enighed inden for flertallet om, at der ingen grund er til at foreslå ændringer i det fremsatte lovforslag, men at det må være mest hensigtsmæssigt at vente og se, hvilket resultat af sit arbejde den nævnte kommission kommer til.

Som det fremgår af betænkningen, udtrykker udvalget ønske om, at der sættes lidt mere fart på kommissionsarbejdet, således at der om muligt til næste år kan forventes et lovforslag i en anden skikkelse. Men udvalget er også klar over, at der er et stort arbejde at udføre, inden kommissionen kan melde arbejdet færdigt. Derfor har ud-

valget ment at måtte henstille til den højtærede landbrugsminister, at han anmoder kommissionen om at gøre det punkt i kommissoriet færdigt, der har med udlånsloven at gøre, således at det i hvert fald er sidste gang, udlånsloven fremsættes i den skikkelse, som både lovforslaget og den nugældende lov har.

Det konservative mindretal har ikke ment at kunne følge flertallets indstilling. Det mener, som det fremgår af betænkningen, at man allerede nu bør nedskære de beløb, som efter lovforslaget stilles til rådighed, med 20 mill. kr. Man motiverer dette ønske med noget i retning af, at det er klart, at kommissionens arbejde må slutte med en indstilling, der går i retning af de konservative ønsker. Nu er det ikke sikkert, at slutresultatet af kommissionens arbejde netop bliver det, de konservative ønsker, men jeg synes, jeg har ret til at sige til det konservative folkeparti, som dog har støttet den lovgivning, vi har, og dermed også har medansvar for den, om det dog ikke ville være mere fornuftigt at vente med at tage stilling, indtil kommissionen har afgivet betænkning. Det er jo en meget fast stillingtagen på baggrund af fortiden, men det synes også at være en mærkelig fremgangsmåde, partiet anvender ved i betænkningen kun at fremføre sine ønsker og motiverne til sin stillingtagen. Man skulle synes, det ville være mere rigtigt, om man fulgte dem op med et ændringsforslag, således at det høje ting kunne tage stilling til, hvorvidt dette burde gennemføres eller ikke.

Nu ved jeg godt, at det vil blive anført af partiets ordfører, at hvis der blev stillet ændringsforslag, ville det blive stemt ned, og resultatet ville derfor blive det samme. En sådan argumentation er imidlertid ikke rigtig, for hvis der forelå et ændringsforslag, ville der kunne føres en debat om dette, og offentligheden ville derigennem kunne blive informeret om virkningen af den ændrede tilstand, som et sådant ændringsforslags vedtagelse ville medføre. Det synes jeg gør en væsentlig forskel.

Som allerede anført kan jeg på de 4 partiers vegne indstille lovforslaget til vedtagelse uforandret.

H. C. Toft: Som det fremgår af udvalgets betænkning, har landbrugsministeren stillet